

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/120/2023
Identifikačné číslo spisu:	5822202470
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5822202470.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q. H., narodenej XX. Q. XXXX, N., B. Y. XXXX, proti žalovanému W. H., narodenému XX. Q. XXXX, D., N. A. XXX/XX, zastúpenému Mgr. Igorom Paliderom, advokátom v Zubrohlave, Klinec II. 215/29, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 14C/66/2022, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 12. apríla 2023 sp. zn. 7Co/50/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) uznesením z 23. januára 2023 č. k. 14C/66/2022-27 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému uložil, aby sa nepribližoval k žalobkyni na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov s výnimkou účasti na procesných úkonoch v konaniach vedených pred orgánmi činnými v trestnom konaní, súdmi a inými orgánmi verejnej moci (výrok I.). Vo zvyšnej časti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (výrok II.). Poučil žalovaného, že môže podať voči žalobkyni žalobu vo veci samej o náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej týmto neodkladným opatrením (výrok III.) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV.).

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pokiaľ šlo o návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v časti uloženia, aby sa žalovaný nepribližoval k žalobkyni [§ 325 ods. 2 písm. h/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“)], mal po oboznámení sa s návrhom, listinnými podkladmi, ako aj výsledkami vlastného šetrenia za to, že návrh je dôvodný.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovaného uznesením z 12. apríla 2023 sp. zn. 7Co/50/2023 uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a IV. potvrdil; vo výroku II. ponechal uznesenie nedotknuté (?) a

žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanému nepriznal.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na podklade skutočností, ako boli osvedčené v štádiu konania o nariadení neodkladného opatrenia, súd prvej inštancie vyvodil správny právny záver, keď na podklade predložených listinných dôkazov v ním ustálenom rozsahu vyhovel návrhu žalobkyne. Žalovaný nepoprel, že by sa incident, na podklade ktorého žalobkyňa podala na žalovaného trestné oznámenie, neuskutočnil. Dospel teda k záveru, že žalovaným popísaný skutkový dej nevyvracia jeho konanie spočívajúce v tom, že mal žalobkyňu udrieť päťou do tváre v oblasti ľavého oka za prítomnosti policajnej hliadky a spoločnej dcéry sporových strán, pričom v deň, keď malo k incidentu dôjsť (20. decembra 2022 vo večerných hodinách), bolo žalobkyni poskytnuté urgentné lekárske vyšetrenie a na druhý deň jej všeobecný lekár vystavil eDPN, ako aj, že žalobkyňou bolo na žalovaného podané trestné oznámenie. Strach žalobkyne o život a zdravie, vo vzájomných súvislostiach s priloženým videozáznamom, evokovali záver o osvedčení potreby nariadenia neodkladného opatrenia žalobkyňou požadovaným spôsobom. Vzhľadom na vzdialenosť „firiem“ žalobkyne a žalovaného, ktoré sídlia na rovnakej adrese, za primeranú šlo považovať vzdialenosť 10 metrov, adekvátnu z hľadiska potrieb každodenného života. Stotožnil sa tiež s tým, že súd prvej inštancie žalovaného poučil o možnosti podať voči žalobkyni žalobu vo veci samej o náhradu škody, alebo inej ujmy spôsobenej neodkladným opatrením, ako aj návrh na zrušenie neodkladného opatrenia.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP tvrdiac, že v konaní pred odvolacím súdom bolo porušené jeho právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a právo na nedotknuteľnosť obydlia. V dovolaní namietal, že dovolaním napádané rozhodnutie neobsahuje žiadne bližšie vysvetlenie ohľadne jeho podstatných tvrdení (žalovaného). Uviedol, že v konaní pred odvolacím súdom namietal neprimeranosť vydaného neodkladného opatrenia vzhľadom na fakt, že žalobkyňa sama vyhľadala jeho, sama vstúpila do jeho obydlia a vulgárne nadávala jeho partnerke. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

6. Žalobkyňa dovolací návrh nepodala.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a to za splnenia tiež podmienok zastúpenia dovolateľa a spisania jeho dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 CSP.

9. V prejednávanej veci dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V danom prípade má neodkladné opatrenie povahu rozhodnutia vo veci samej, keďže návrh na jeho nariadenie v predmetnej veci bol podaný samostatne a súd prvej inštancie o ňom rozhodol ako o samostatnom predmete konania. O nariadení neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. h/ CSP, ktorým možno strane uložiť, aby sa na určenú vzdialenosť nepribližovala alebo iba obmedzene približovala k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jej konaním ohrozená, môže súd rozhodnúť ako o samostatnom predmete konania bez toho, aby na toto rozhodnutie nadväzovalo (muselo nadväzovať) ešte konanie a rozhodovanie vo veci samej. O taký prípad šlo aj v tejto konkrétnej veci.

11. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Vo všeobecnosti ide [a v konaniach o neodkladných opatreniach (vyznačujúcich sa - v porovnaní s konaniami prebiehajúcimi na základe žalôb - viacerými odlišnosťami) ísť nemusí] napríklad o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „Ústava“) aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“) v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu (v tejto súvislosti porovnaj napríklad I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 či 5Cdo/57/2019), prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. K vyššie uvedenému treba tiež uviesť, že ustálená judikatúra ESLP uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

15. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. s čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS

243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. V danom prípade bolo predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutie (uznesenie) odvolacieho súdu v časti, v ktorej došlo k potvrdeniu uznesenia súdu prvej inštancie, ukládajúceho žalovanému, aby sa na určenú vzdialenosť nepribližoval alebo iba obmedzene (na vzdialenosť väčšiu ako 10 metrov) približoval k osobe, ktorej telesná integrita alebo duševná integrita môže byť jeho konaním ohrozená.

17. Obsah neodkladných opatrení v zmysle § 325 ods. 2 písm. f/ až h/ CSP vychádza zo znenia čl. 3.1 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 606/2013 z 12. júna 2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach. Ide o opatrenia vydané v záujme ochrany jednotlivých osôb, ak existujú závažné dôvody domnievať sa, že je ohrozený ich život, telesná, duševná alebo sexuálna integrita, osobná sloboda alebo bezpečnosť. Primárnym účelom tu je zabránenie akejkoľvek forme rodovo motivovaného násillia alebo násillia v blízkych vzťahoch, ako sú fyzické násillie, obťažovanie, sexuálne násillie, prenasledovanie, zastrašovanie alebo iné formy nepriameho nátlaku. Chránenej osobe má byť v odôvodnených prípadoch poskytnutá okamžitá a efektívna súdna ochrana.

18. Pokiaľ dovolateľ namietal absenciu právnych úvah (nedostatočné odôvodnenie, resp. nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu), dovolací súd uvádza, že v tomto mu nemožno prisvedčiť a rozhodnutie odvolacieho súdu je preskúmateľné. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho uznesenia (aj keď stroho, ale jednoznačne) vyrovnal so všetkými podstatnými a právne významnými skutočnosťami. Objasnil, prečo námietky žalovaného nemohol považovať za podstatné, keď v odseku 4 odôvodnenia svojho rozhodnutia dôvodil, že aj keby žalobkyňa vstúpila do obydllia žalovaného a atakovala družku žalovaného (t. j. aj vtedy, ak by reakcia žalovaného bola ňou vyprovokovaná), žalovaný žalobkyňou popísaný incident nepoprel. Len toto malo z pohľadu osvedčenia navrhovanej úpravy pomerov (v konaní, ktorému je vlastné nevykonávanie žiadneho dokazovania) význam a žalobkyňa opísaním rozhodujúcich skutočností presvedčila súd o potrebe nariadiť neodkladné opatrenie v záujme dosiahnutia ochranného účelu, ktorý je pre tento inštitút charakteristický.

19. Dovolací súd preto nepovažoval za opodstatnenú námietku dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, čoho dôsledkom muselo byť odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c/ CSP (ako neprípustného).

20. Záverom dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ sa žalovaný obáva toho (ako to výslovne uvádza v dovolaní), že po nariadení tohto neodkladného opatrenia bude môcť žalobkyňa kedykoľvek vyhľadať žalovaného, vstupovať do jeho obydllia a spôsobovať mu ujmu, okrem možnosti podania návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia či podania žaloby vo veci samej (o ktorej bol poučený už nižšími súdmi) mu nič nebráni v tom, aby z dôvodu obavy o vlastné obydllie podal vlastný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (požadujúci na žalovanej de facto to, čoho sa úspešne domohla ona).

21. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.